

Asia: VN/33963/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen

Itä-Suomen elinvoimakeskus pitää hyvänä kotoutumispalvelujen uudistusta, jossa järjestelmää tehostetaan ja rahoitus kootaan yhteen kanavaan. Kotoutumiskoulutuksen rahoituksen osalta on selkeämpää, että kunnille osana laskennallista korvausta maksettava kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuille henkilöille työvoimapalveluna järjestettävän kotoutumiskoulutuksen rahoitus siirrettäisiin osaksi työvoimapalvelujen rahoitusta kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen.

On myös hyvä, että kotoutumispalveluihin kuuluvan kielikoulutuksen saatavuutta tultaisiin edistämään joustavasti työpaikoilla ja että lukutaitokoulutuksen roolia heikosti lukevien ja kirjoittavien työnhakijana olevien kotoutuja-asiakkaiden palveluna vahvistettaisiin säätämällä laissa lukutaitokoulutuksen tavoitteista, sisällöstä, seurannasta ja järjestämisestä. Lisäksi kannatettavaa on se, että työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa säädettäisiin jatkossa työvoimaviranomaisen tehtävästä järjestää lukutaitokoulutusta työvoimakoulutuksena.

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen säästöt

Ehdotettu vastaanottoon varautumisen korvauksen (64 §) kumoaminen tulee melko todennäköisesti vaikeuttamaan Itä-Suomen elinvoimakeskuksen mahdollisuuksia neuvotella kuntien kanssa kuntapaikoista, sillä kuntien kiinnostus kiintiöpakolaisten vastaanottoon saattaa vähentyä vastaanottoon varautumisen korvauksen poistumisen myötä. Jos kuntapaikkoja ei saada, elinvoimakeskuksen voi olla haastavaa päästä kuntapaikkoja koskeviin tulostavoitteisiin.

Kotoutumisen tavoitteet ja velvoittavuuden lisääminen

Itä-Suomen elinvoimakeskus katsoo, että kotoutumisessa on tarpeen lisätä velvoittavuutta ja kannusteita, jotka motivoivat maahanmuuttajia suomen tai ruotsin kielen opiskeluun, sillä riittävä suomen tai ruotsin kielen taito on yksi keskeinen edellytys yhteiskuntaan integroitumiselle ja työllistymiselle Suomessa.

Alkuvaiheen palveluprosessin muutokset

-

Muut huomiot

Elinvoimakeskusten tehtävistä esitetään kumottavaksi 55 §:n 1 momentin johdantokappaleesta maininta hyvien väestösuhteiden edistämisestä. Lisäksi saman pykälän 1 momentin 8 kohta kumottaisiin koskien hyvien väestösuhteiden ja väestöryhmien välisen vuoropuhelun ja yhteistyön edistämistä. Perusteluna on se, että elinvoimakeskusten osalta niiden hyviin väestösuhteisiin liittyvistä tehtävistä säädetään laissa elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta. Elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 2 §:n mukaan elinvoimakeskukset hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä tehtäväryhmissä, joihin sisältyy sen 1 momentin kohdan 5 mukaan työperusteinen maahanmuutto, maahanmuuttajien kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistäminen. Kumoamisella purettaisiin päällekkäistä sääntelyä.

Hyvien väestösuhteiden tehtävän kumoaminen kotoutumislaita tarkoittaisi kuitenkin sitä, ettei kyseisestä tehtävästä säädettäisi enää erityislainsäädännön kautta, kuten elinvoimakeskuksia säätelevässä laissa on ollut tarkoitus. Elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 2 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan kyseinen 2 § sisältäisi elinvoimakeskusten tehtäväryhmien ja tehtävien yleisluonteisen määrittelyn. Koska keskuksen koko tehtäväkenttä ja sitä koskeva lainsäädäntö on erittäin laaja, tapahtuisi keskusten tehtävien ja niitä koskevan toimivallan yksityiskohtainen määrittely erityislainsäädännön kautta. Tehtävät ja niiden tarkempi sisältö määräytyvät muun nimenomaisen aineellisen lainsäädännön perusteella.

Säädösten keskinäisen johdonmukaisuuden ja selkeyden vuoksi Itä-Suomen elinvoimakeskus esittää, että hyvien väestösuhteiden ja väestöryhmien välisen vuoropuhelun ja yhteistyön edistämisestä elinvoimakeskuksissa säädettäisiin jatkossakin kotoutumislaita.

Blomberg Jan
Pohjois-Savon ELY

Lappeteläinen Raisa
Pohjois-Karjalan ELY - Itä-Suomen elinvoimakeskus